

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 20. 4. 2012
COM(2012) 179 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Stratégia pre elektronické verejné obstarávanie

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Stratégia pre elektronické verejné obstarávanie

1. Úvod

V tomto oznámení sa opisuje strategický význam elektronického verejného obstarávania¹ a uvádzajú sa v ňom hlavné opatrenia, prostredníctvom ktorých chce Komisia podporiť prechod na plne elektronické verejné obstarávanie v EÚ.

Elektronické verejné obstarávanie môže významne zjednodušiť spôsob vykonávania obstarávania, znížiť plytvanie a prispieť k lepším výsledkom obstarávania (nižšia cena, lepšia kvalita) podnecovaním väčšej hospodárskej súťaže na celom jednotnom trhu. Môže prispieť k riešeniu dvoch z hlavných problémov, ktorým európska ekonomika v súčasnosti čelí: potrebe maximalizovať efektívnosť verejných výdavkov v kontexte fiškálnych obmedzení a potrebe nájsť nové zdroje hospodárskeho rastu.

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí už prešli na elektronické verejné obstarávanie, bežne uvádzajú úspory v rozpätí od 5 do 20 %; zo skúseností takisto vyplýva, že investičné náklady možno získať späť veľmi rýchlo. Vzhľadom na veľkosť celkového trhu verejného obstarávania v EÚ by každých ušetrených 5 % mohlo do štátnej pokladnice navrátiť približne 100 miliárd EUR. Elektronické verejné obstarávanie takisto poskytuje významné prínosy pre životné prostredie tak, že sa zníži spotreba papiera a potreba dopravy, ako aj potreba nákladného priestoru pre archiváciu a s tým spojenou spotrebou elektrickej energie. Hospodárske a environmentálne výhody elektronického verejného obstarávania tak idú ruka v ruku – a prispievajú k cieľu stratégie EÚ 2020, ktorým je udržateľný rast. Okrem toho sa v Digitálnej agende pre Európu² a v Akčnom pláne elektronickej verejnej správy na roky 2011 – 2015³ zdôrazňuje význam prepojenia kapacít pre elektronické verejné obstarávanie v rámci jednotného trhu.

Napriek týmto nesporným výhodám zaostáva EÚ za svojimi vlastnými cieľmi, ako aj v medzinárodnom meradle. Elektronické verejné obstarávanie sa napriek ambicióznym politickým cieľom stále používa len v prípade 5 až 10 % postupov verejného obstarávania uskutočnených v celej EÚ⁴. Na porovnanie, trh plne elektronického verejného obstarávania sa už vytvoril v Kórei, čím sa od roku 2007 dosiahli každoročné úspory vo výške 4,5 miliardy USD⁵ (asi 8 % celkových ročných výdavkov na verejné obstarávanie); v Brazílii sa 80 % verejného obstarávania uskutočňuje elektronicky. EÚ by mala konať hneď, aby využila

¹ Využitie prostriedkov elektronickej komunikácie a elektronického spracovania transakcií organizáciami verejného sektora pri nákupe dodávok a služieb alebo pri zadávaní verejných prác.

² KOM(2010) 245.

³ KOM(2010) 743 z 15. decembra 2010.

⁴ Podľa vyhlásenia ministrov prijatého v Manchestri 24. novembra 2005 „budú mať všetky orgány verejnej správy v celej Európe možnosť uskutočňovať 100 % verejného obstarávania elektronicky“ a „aspoň 50 % verejného obstarávania nad prahom verejného obstarávania EÚ sa uskutoční elektronicky“ do roku 2010:

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/docs/pdf/manchester_declaration.pdf.

Pozri: <http://www.pps.go.kr/english/> pre ďalšie informácie.

výhody, ktoré jej ponúka elektronické verejné obstarávanie, a aby sa zabránilo strate konkurencieschopnosti.

Komisia predložila ambiciózny, ale realistický návrh na modernizáciu právneho rámca EÚ pre verejné obstarávanie⁶, ako sa predpokladá v Akte o jednotnom trhu z roku 2011⁷. Jedným z cieľov týchto návrhov je dosiahnuť úplný prechod na elektronické verejné obstarávanie v EÚ do polovice roka 2016⁸. Hlavným cieľom je „elektronické verejné obstarávanie od začiatku do konca“ so všetkými fázami postupu od oznámenia (elektronické oznámenie) po platbu (elektronická platba) vykonávanými elektronicky⁹. Tým sa maximalizuje efektívnosť elektronického verejného obstarávania pre verejný sektor a európskym spoločnostiam, najmä malým a stredným podnikom, sa umožní využívať všetky výhody jednotného digitálneho trhu.

2. ZMENA K LEPŠIEMU – EKONOMICKÁ STRÁNKA ELEKTRONICKÉHO VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Trh verejného obstarávania EÚ je veľký: súčasné smernice sa vzťahujú na zákazky v hodnote približne 447 miliárd EUR, pričom celkový trh pre nákupy tovarov, služieb a stavebných prác zo strany verejného sektora EÚ sa odhaduje na sumu presahujúcu 2,4 bilióna EUR¹⁰. Elektronické verejné obstarávanie má potenciál významne zvýšiť efektívnosť na tomto veľkom trhu:

- elektronické verejné obstarávanie môže pomôcť zlepšiť transparentnosť a prístup k verejnému obstarávaniu, najmä pre malé a stredné podniky, a tak podnecovať cezhraničnú hospodársku súťaž, inovácie a rast v rámci jednotného trhu. Môže takisto znížiť mieru chybovosti, napríklad tým, že počas rôznych fáz postupu verejného obstarávania nebude potrebné opakovane prevádzať informácie z papierovej do elektronickej podoby v systémoch IT;
- elektronickým verejným obstarávaním možno takisto dosiahnuť významné zníženia nákladov, a to znížením ceny, ktorú verejný sektor platí za nákup tovarov, služieb a stavebných prác; a znížením transakčných nákladov pre verejný sektor a hospodárske subjekty (vrátane skrátenia postupov verejného obstarávania). Výsledné úspory môžu prispieť buď k podpore fiškálnej konsolidácie, alebo môžu byť presmerované na iniciatívy podporujúce rast.

⁶ Návrhy z 20. decembra 2011: KOM(2011) 895 v konečnom znení. KOM(2011) 896 v konečnom znení a KOM(2011) 897 v konečnom znení.

⁷ V Akte o jednotnom trhu je stanovená séria opatrení na posilnenie európskeho hospodárstva a vytvorenie nových pracovných miest.

⁸ V návrhoch sa predpokladá povinné používanie elektronického verejného obstarávania najneskôr dva roky po konečnom termíne transpozície, ktorý by podľa súčasného časového plánu na prijatie mal umožniť vykonávanie do polovice roka 2016.

⁹ Postupy verejného obstarávania zahŕňajú dve hlavné fázy: fázu pred zadaním zákazky a fázu po zadaní zákazky. Fáza pred zadaním zákazky zahŕňa všetky podfázy obstarávania až po zadanie zákazky (uverejnenie oznámení, prístup k súťažným podkladom, predloženie ponúk, vyhodnotenie návrhov a zadanie zákazky). Fáza po zadaní zákazky zahŕňa všetky podfázy obstarávania po zadaní zákazky (objednávka, fakturácia a platba).

¹⁰ Pozri správu Európskej komisie o ukazovateľoch verejného obstarávania za rok 2010: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/indicators2010_en.pdf

Hospodárske modelovanie vykonané útvarmi Európskej komisie naznačuje, že zníženie cien pri verejnom obstarávaní¹¹ môže mať významný makroekonomický vplyv. Zníženie cien predpokladané v tomto modelovaní je v rámci rozmedzia, ktoré dosiahli súčasné systémy verejného obstarávania, a po piatich rokoch by mohlo zvýšiť HDP až o 0,1 – 0,2 %¹². Konzervatívny približný výpočet z inej štúdie naznačuje, že úplný prechod na elektronické verejné obstarávanie by mohol priniesť od 50 do 75 miliárd EUR ročne¹³.

V Európe existuje mnoho príkladov úspešných riešení pre elektronické verejné obstarávanie, ktoré sa už používajú:¹⁴

- portugalské nemocnice boli schopné po zavedení elektronického verejného obstarávania dosiahnuť v prípade svojich zákaziek zníženie cien o 18 %. Celkovo sa odhaduje, že prechod na elektronické verejné obstarávanie v Portugalsku prinieslo v prvom roku úspory vo výške približne 650 miliónov EUR a mohli by dosiahnuť 1,2 miliardy EUR, ak by elektronické verejné obstarávanie úplne zaviedli všetci verejní obstarávatelia. Možné úspory teda predstavujú sumu medzi 6 % a 12 % celkových výdavkov na obstarávanie. Väčšina úspor pramenila z nižších cien vyplývajúcich z väčšej hospodárskej súťaže (viacej ponúk na jeden postup verejného obstarávania), hoci sa dosiahli aj administratívne úspory;
- XchangeWales – welšský program elektronického verejného obstarávania – priniesol tri roky po svojom zavedení zisk vo výške 58 miliónov libier (december 2011). Investičné náklady na zriadenie tohto programu sa vrátili už za jeden rok. Doteraz sa pomocou programu ušetrilo 15 miliónov listov papiera, čo zodpovedá 101 tonám CO₂. Doposiaľ sa do systému zaregistrovalo 56 000 dodávateľov a elektronicky sa inzerovali zákazky vo výške 18 miliárd libier;
- UGAP (*Union des groupements d'achats publics*) – francúzsky ústredný nákupný subjekt – odhaduje, že postupným prechodom na elektronické verejné obstarávanie sa znížila administratívna záťaž pre nákupcov o 10 % (napr. prostredníctvom rýchlejšej analýzy ponúk a ľahšieho prístupu k dokumentom) a o ďalších 10 % v prípade súvisiacich právnych služieb (keďže pri elektronickom verejnom obstarávaní sa vyžaduje menej právnych kontrol). Náklady na zavedenie systému boli v porovnaní s výhodami, ktoré sa už dosiahli, minimálne, hoci sa vyžadovalo vyvinúť úsilie pri odbornej príprave zamestnancov a pri zmene interných pracovných metód;
- zo štúdie týkajúcej sa 400 miestnych orgánov v Holandsku vyplýva, že prechodom na elektronické verejné obstarávanie sa pri nákladoch na proces verejného obstarávania vytvoria úspory v sume viac než 8 500 EUR na jedno verejné obstarávanie. Vzťahuje sa to na používanie elektronických prostriedkov od

¹¹ Verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí prešli na elektronické verejné obstarávanie, bežne uvádzajú úspory v rozpätí od 5 do 20 % prevažne v dôsledku zníženia cien.

¹² Pozri Lukas Vogel, *Macroeconomic effects of cost savings in public procurement*, (Makroekonomické účinky úspor nákladov vo verejnom obstarávaní) Economic Papers 389, november 2009 (GR pre hospodárske a finančné záležitosti): http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16259_en.pdf.

¹³ Pozri *E-procurement – Public procurement worth two trillion euros needs smarter spending*, Deutsche Bank Research (február 2011). Pozri: http://www.dbresearch.de/PROD/DBR_INTERNET_DE-PROD/PROD000000000269867.PDF.

¹⁴ Tieto príklady získala Európska komisia na základe priameho kontaktu s rôznymi verejnými orgánmi a zúčastnenými stranami.

uverejnenia oznámenia až po predloženie ponúk, ale nie je tu zahrnuté automatizované vyhodnotenie (ktoré v čase vykonávania prieskumu nebolo na platformách k dispozícii, ale ktoré teraz vytvára ďalšie významné úspory). Dva z kľúčových faktorov prispievajúcich k týmto úsporám nákladov sú tieto: úspora času – na jeden postup ušetria verejní obstarávatelia v priemere až tri dni a uchádzači až jeden deň; a úspora za náklady na tlač a za poštovné náklady (podľa odhadu 2 350 EUR na súťaž).

- na základe nedávneho prieskumu medzi nóorskymi vedúcimi pracovníkmi v oblasti verejného obstarávania sa zistilo, že nikto z týchto opýtaných pracovníkov by neuvažoval o návrate k manuálnemu, papierovému postupu obstarávania. Z prieskumu vyplýva, že používaním elektronického verejného obstarávania sa: zvýšila účasť zahraničných spoločností (22 % respondentov) a malých a stredných podnikov (30 % respondentov), predložil väčší počet ponúk na súťaž (74 % respondentov), znížili náklady obstarávania (70 % respondentov) a čas strávený pri každom postupe obstarávania sa skrátil o viac než 10 % (73 % zúčastnených). Aj keď tieto výsledky nemusia byť pre použitú obmedzenú veľkosť vzorky úplne reprezentatívne, zobrazujú výhody, ktoré môže elektronické verejné obstarávanie priniesť.

Zavedením riešení elektronického verejného obstarávania nevyhnutne vznikajú určité počiatkové náklady, ale podľa skúseností ich možno získať späť v pomerne krátkom čase. Okrem toho súčasné systémy ukazujú, že môžu byť významným prostriedkom na podporu účasti malých a stredných podnikov vrátane cezhraničných, keďže pre malé a stredné podniky je jednoduchšie získať informácie o verejnom obstarávaní a reagovať naň prostredníctvom elektronických prostriedkov než v prostredí s tradičnými papierovými podkladmi.

3. PREKONÁVANIE PREKÁŽOK – CESTA VPRED

Ekonomická stránka elektronického verejného obstarávania je presvedčivá a technológie pre elektronické verejné obstarávanie sú v súčasnosti široko dostupné. Napriek tomu niekoľko prekážok aj naďalej sťažuje prechod na plne elektronické verejné obstarávanie v EÚ. Na základe odpovedí na Zelenú knihu o elektronickom verejnom obstarávaní¹⁵ z roku 2010 sa zistili dva hlavné dôvody pomalého zavádzania jeho využívania:

1. „Zotrvačnosť“ prejavovaná niektorými zúčastnenými stranami. Úlohou je presvedčiť váhavých kupujúcich a dodávateľov, aby zmenili svoje návyky; presvedčiť ich, že predpokladané výhody sú dosiahnuteľné a že investície možno získať späť v primeranom čase.
2. *Roztrieštenosť trhu*, ktorá môže vzniknúť z existencie širokého spektra systémov, niekedy technicky zložitých, v rámci EÚ (a niekedy v rámci jednotlivých členských štátov) a ktorá môže viesť k zvýšeným nákladom pre hospodárske subjekty a dodávateľov.

Úlohou je preto presvedčiť zúčastnené strany, aby prijali nové elektronické riešenia a zabezpečili, aby zavedené systémy uľahčovali širší prístup k týmto cenným trhom v rámci

¹⁵ Zhrnutie odpovedí na zelenú knihu o rozšírení využívania elektronického verejného obstarávania v EÚ: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/e-procurement/synthesis_en.pdf.

EÚ. Výsledky hodnotenia akčného plánu z roku 2010¹⁶ ukazujú, že sú potrebné ďalšie opatrenia na podporu zavedenia elektronického verejného obstarávania, keďže technológia na vykonanie elektronického verejného obstarávania je v súčasnosti pripravená na používanie. Európska komisia vykonáva na prekonanie týchto prekážok niekoľko opatrení vrátane legislatívnych aj nelegislatívnych opatrení. V tejto kapitole sú opísané tieto činnosti.

3.1. Vytvorenie účinného právneho rámca

Stratégia stanovená v tomto oznámení je postavená na ustanoveniach o elektronickom verejnom obstarávaní obsiahnutých v legislatívnych návrhoch prijatých Európskou komisiou v roku 2011, ktorými by sa nahradil súčasný právny rámec. Je založená na predpoklade, že tieto návrhy budú prijaté bez podstatných zmien. Týmto však nie je dotknutý výsledok legislatívneho postupu, ktorý budú musieť zohľadniť organizácie zavádzajúce systémy elektronického verejného obstarávania.

V návrhu týkajúcom sa klasického odvetvia¹⁷ sa predpokladá postupný prechod na úplné používanie elektronických prostriedkov komunikácie. Budú povinné pre niektoré fázy procesu obstarávania a pre niektoré subjekty do konečného termínu transpozície: napr. elektronické oznámenie do databázy TED¹⁸ a elektronická dostupnosť oznámení o verejnom obstarávaní. Centrálné obstarávacie inštitúcie by mali takisto prejsť na plne elektronické komunikačné prostriedky vrátane elektronického predloženia ponúk (elektronické predloženie) do uvedeného dátumu. Od všetkých ďalších verejných obstarávateľov sa bude vyžadovať, aby vykonávali všetky postupy obstarávania za pomoci elektronických komunikačných prostriedkov najneskôr dva roky po lehote na transpozíciu, s výnimkou náležite odôvodnených prípadov.

Do návrhu sú zahrnuté aj efektívne ustanovenia upravujúce určité elektronické postupy a nástroje, ako sú dynamické nákupné systémy, elektronické aukcie a elektronické katalógy. Okrem toho bude systém e-CERTIS povinným klíringovým ústavom dva roky po lehote na transpozíciu. Bude obsahovať zoznam osvedčení a vyhlásení, ktoré môžu byť požadované pre spôsobilosť uchádzača v obstarávaní, a stanovia sa v ňom kritéria rovnocennosti medzi jednotlivými členskými štátmi. Zabezpečí sa tým lepšia zrozumiteľnosť a právna istota, najmä z hľadiska cezhraničného predloženia ponúk, čo sa týka osvedčení a vyhlásení, ktoré by mohli členské štáty vyžadovať¹⁹.

Ustanovenia o elektronickom verejnom obstarávaní v návrhu o odvetví verejných služieb²⁰ sú v podstate podobné ustanovením v klasickom odvetví. V návrhu o koncesiách²¹ sú zahrnuté aj požiadavky na elektronické komunikačné prostriedky a predpokladá sa v ňom prechodné obdobie piatich rokov namiesto dvoch. Ak sa návrhy Komisie prijmú do konca roku 2012

¹⁶ Pozri akčný plán a súvisiace dokumenty vrátane jeho hodnotenia z roku 2010 na adrese: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/e-procurement/documents/index_en.htm.

¹⁷ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní (KOM(2011) 896 v konečnom znení).

¹⁸ TED (Tenders Electronic Daily) je on-line verzia „Dodatku k Úradnému vestníku Európskej únie“, venovaná európskemu verejnému obstarávaniu.

¹⁹ Bližšie informácie o systéme e-CERTIS sú k dispozícii na webovej stránke Európa: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/e-procurement/e-certis/index_en.htm.

²⁰ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (KOM(2011) 891 v konečnom znení)

²¹ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udeľovaní koncesií (KOM(2011) 897 v konečnom znení)

(termín schválený na neformálnom zasadnutí Európskej rady 30. januára 2012), prevažná väčšina postupov obstarávania obsiahnutých v návrhoch by sa v zásade uskutočnila použitím elektronických komunikačných prostriedkov do polovice roka 2016.

V neposlednom rade sa týmito návrhmi podporuje výmena informácií a osvedčených postupov a väčšia spolupráca prostredníctvom používania informačného systému o vnútornom trhu (IMI), čo je zabezpečená on-line aplikácia, ktorá príslušným orgánom v EHP umožňuje rýchlo a jednoducho komunikovať so svojimi náprotivkami v zahraničí. V budúcnosti by sa mohli preskúmať synergie medzi aplikáciou IMI a systémom e-CERTIS.

Postupný prístup k vykonávaniu elektronického verejného obstarávania je navrhnutý tak, aby všetky zúčastnené strany mali čas na splnenie prevádzkových úloh pri zabezpečení urýchlenia zmien a rovnakého naplňovania časového plánu členskými štátmi. Cieľom je zamedziť zdĺhavej súčasnej existencii paralelných elektronických a papierových postupov, ktoré významne zvýšia náklady pre verejných obstarávateľov aj hospodárske subjekty. Komisia vyzýva členské štáty, aby čo najskôr začali potrebné prípravné práce na zabezpečenie včasného dodržiavania týchto ustanovení. Komisia bude sledovať a uverejňovať správy o pokroku v členských štátoch, ako je stanovené v kapitole 3.5.

Návrhmi Komisie sa podporuje interoperabilita medzi systémami elektronického verejného obstarávania a obsahujú ustanovenia na zabezpečenie toho, aby dodávatelia nenarážali pri predložení ponúk do rôznych systémov na žiadne technické prekážky. Na tento účel splnomocňujú Komisiu prijímať delegované akty v rade špecifických oblastí na zavedenie povinného používania špecifických technických noriem. Mohli by sa opierať o činnosti, ktoré vykonali príslušné normalizačné orgány, a o odporúčania vydané skupinou odborníkov pre elektronické verejné obstarávanie (pozri oddiel 3.2). Okrem toho sa v súvislosti s Digitálnou agendou pre Európu vypracúvajú usmernenia o spôsobe používania noriem pri obstarávaní systémov informačných a komunikačných technológií²².

Aj keď legislatívne návrhy nepredpisujú používanie elektronických podpisov, ich cieľom je však dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi poskytovaním flexibility verejným orgánom, ktorí chcú využívať tento nástroj, a zabezpečením väčšej cezhraničnej interoperability riešení elektronického podpisu. Ak verejné orgány vyžadujú používanie zaručeného (zdokonaleného) elektronického podpisu, ako sa vymedzuje v smernici 1999/93/ES o elektronických podpisoch, musia akceptovať elektronické podpisy podporované kvalifikovaným elektronickým osvedčením uvedeným na zozname dôveryhodných informácií, ktorý je ustanovený v rozhodnutí Komisie 2009/767/ES. Návrh má tak vplyv na prístup vypracovaný podľa smernice o službách.

Komisia v súčasnosti posudzuje rámec pre elektronickú identifikáciu, overovanie pravosti a podpisy, aby posilnila dôveru a bezpečnosť a zabezpečila jednoduchosť použitia a interoperabilitu týchto systémov v celej Európe. Legislatívny návrh sa očakáva koncom druhého štvrtého roka roku 2012.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (1) Európsky parlament a Rada sa majú dohodnúť na **novom právnom rámci vyžadujúcim úplný prechod na elektronické verejné obstarávanie**. Lehota: prijatie do konca roku 2012.

²² Digitálna agenda pre Európu „Usmernenie k vzťahu medzi normalizáciou v oblasti informačných a komunikačných technológií a verejným obstarávaním“.

(2)	Ak to bude potrebné, Európska komisia zosúladí technické požiadavky prostredníctvom delegovaných aktov. Lehota: <u>po prijatí nových smerníc.</u>
(3)	Európska komisia navrhne nový právny rámec pre elektronickú identifikáciu, overovanie pravosti a podpisy. Lehota: <u>do druhého štvrtého roka 2012.</u>

3.2. Podpora praktických riešení založených na osvedčených postupoch

Najnovšie legislatívne návrhy sú nevyhnutné, ale nie sú dostatočnou podmienkou pre úspešné vykonanie elektronického verejného obstarávania v EÚ. Okrem toho je potrebný rad nelegislatívnych podporných opatrení na podporu členských štátov počas ich prechodu na plne elektronické verejné obstarávanie a na riešenie určitých praktických problémov, ktoré v súčasnosti obmedzujú jeho zavádzanie.

Informačné technológie sú v súčasnosti dostatočne vyvinuté na to, aby umožnili využiť novú generáciu systémov elektronického verejného obstarávania. Nové prístupy, ktoré sa už používajú v súkromnom sektore, začínajú byť dostupné verejným nákupcom a umožňujú im zjednodušiť a zmodernizovať nákupný proces bez toho, aby robili ústupky voči verejným záujmom, ktoré takéto obstarávanie musí spĺňať, napr. transparentnosť, hospodársku súťaž, zahrnutie malých a stredných podnikov a cezhraničných uchádzačov atď.

Legislatívne návrhy Komisie uznávajú tento potenciál a sú založené na zásade zjednodušenia a táto priorita by sa mala zachovať pri zvažovaní praktického vykonávania riešení elektronického verejného obstarávania. V rámci týchto riešení by sa malo usilovať o zabezpečenie optimálnej rovnováhy medzi výkonom, efektívnosťou nákladov a prístupnosťou, pričom sa budú samozrejme dodržiavať požiadavky právnych predpisov EÚ. Tieto systémy by mali byť navrhnuté tak, aby sa zabezpečila plná účasť malých a stredných podnikov na trhu verejného obstarávania v súlade s iniciatívou „Small Business Act“ a zásadou „Think Small First“ (prednosť malým a stredným podnikom). Osobitným cieľom by malo byť zavedenie čo najprístupnejšej fázy elektronického predloženia ponúk a odstránenie prekážok, ktoré v súčasnosti často odrádzajú nových aktérov od vykonania náročnej registrácie alebo postupov overovania pravosti vyžadovaných niektorými platformami, pričom v niektorých prípadoch sa vyžaduje používanie nástrojov a komponentov, ktoré sú k dispozícii len v dotknutej krajine.

S cieľom riešiť tieto problémy zriadila Komisia expertnú skupinu pre elektronické verejné obstarávanie (e-TEG), ktorej úlohou bolo vytvoriť plán pre fázu elektronického verejného obstarávania predchádzajúcu zadaniu zákazky, ktorý poskytuje základ pre rozvoj najlepších riešení. Cieľom je podporiť riešenia, ktoré dosahujú optimálnu rovnováhu medzi použiteľnosťou a ostatnými atribútmi, ako je napríklad bezpečnosť. Zásadnou úlohou pre skupinu e-TEG je určiť účinný model elektronického predloženia ponúk, keďže toto je v súčasnosti najväčší problém širšieho zavedenia elektronického verejného obstarávania. Prebiehajúce práce na norme, ako sú práce vykonávané v rámci workshopu CEN BII, budú posilnené činnosťou skupiny e-TEG.

Pri používaní tohto základného plánu ako referenčného modelu skupina e-TEG takisto predstaví odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré majú prijať inštitúcie EÚ a členské štáty EÚ na zabezpečenie rozvoja platforiem pre elektronické verejné obstarávanie, ktorými sa zaručí cezhraničný prístup a uľahčí sa využitie všetkými hospodárskymi subjektmi, najmä malými a strednými podnikmi, pričom sa však zachová autonómnosť členského štátu pri vypracovaní návrhu riešení, ktoré najlepšie vyhovujú vnútroštátnym požiadavkám a môžu byť začlenené do existujúcich platforiem.

Komisia súčasne začala štúdiu na stanovenie referenčnej hodnoty súčasných postupov elektronického verejného obstarávania v Európe. Jej výsledkom bude uverejnenie zbierky prípadov („zlatá kniha“) s najlepšími postupmi v oblasti vykonávania založenými na preskúmaní súčasných platforiem elektronického verejného obstarávania podľa kritérií, ako napr. prístupnosť, jednoduchosť použitia a efektívnosť nákladov. Výsledok tejto práce sa použije na podporu dosiahnutia konvergencie a využívania tejto dobrej praxe členskými štátmi a verejnými orgánmi pri investíciách do infraštruktúry pre elektronické verejné obstarávanie.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (4) **Skupina odborníkov e-TEG vydá odporúčania na podporu najlepších systémov elektronického verejného obstarávania**, ktorými sa uľahčí cezhraničný prístup a jednoduchosť používania pre všetky spoločnosti. Lehota: začiatkom roka 2013.
- (5) Európska komisia uverejní **správu o najlepších postupoch v oblasti elektronického verejného obstarávania**. Európska komisia použije tieto výsledky na podporu osvedčených postupov v celej EÚ. Lehota: do polovice roka 2013.

3.3. Podporovanie zavedenia infraštruktúry pre elektronické verejné obstarávanie

Komisia podporila zavedenie cezhraničných riešení pre elektronické verejné obstarávanie prostredníctvom projektu PEPPOL (Pan-European Public Procurement On-Line – celoeurópske on-line verejné obstarávanie)²³, pilotného projektu, ktorý je z časti financovaný z programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP). Projekt PEPPOL neposkytuje platformu elektronického verejného obstarávania, ale skôr interoperabilné mosty potrebné na prepojenie už existujúcich platforiem v členských štátoch. Uvedený projekt skončí v polovici roka 2012 a Komisia plánuje podporiť udržateľnosť rozsahu jeho interoperabilných riešení. Navyše je v rámci programu CIP otvorená nová výzva na predloženie návrhov na vytvorenie komplexných, súdržných a opätovne použiteľných základných modulov verejných služieb spojením a dokončením prác vykonávaných v rámci piatich súčasných pilotných projektov CIP (vrátane projektu PEPPOL)²⁴.

Ako súčasť viacročného finančného rámca navrhla Komisia uviesť do života program „Nástroj na prepojenie Európy“²⁵. Jeho cieľom by bolo podporovať investície do zavádzania infraštruktúry potrebnej na cezhraničné poskytovanie verejných služieb (t.j. základná infraštruktúra pre digitálne služby vo verejnom záujme). Navrhovaný rozpočet pre tieto infraštruktúry je približne 2 miliardy EUR a elektronické verejné obstarávanie by bolo jednou z kľúčových služieb, o ktorých sa uvažuje. V súčasnosti sa odhaduje, že projekty financované v rámci nástroja CEF sa budú realizovať v rokoch 2014 – 2015.

Okrem toho Komisia použije štrukturálne fondy v rámci navrhovaného spoločného strategického rámca na doplnenie investícií vykonaných z nástroja CEF a na podporu využívania elektronického verejného obstarávania v rámci verejnej správy v Európe.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

²³ <http://www.peppol.eu/>

²⁴ Pozri http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/projects/index_en.htm

²⁵ Nástroj na prepojenie Európy bol navrhnutý v roku 2011 ako spoločný nástroj na financovanie transeurópskych sietí. Pozri oznámenie Komisie „Rastový balík pre integrované európske infraštruktúry“, (KOM(2011) 676. Pozri takisto návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení nástroja „Spájame Európu“ KOM (2011) 665.

- (6) Európska komisia **podporí udržateľnosť komponentov projektu PEPPOL** od polovice roka 2012.
- (7) Európska komisia bude **financovať a podporí rozvoj infraštruktúry elektronického verejného obstarávania** v celej Európe prostredníctvom **Nástroja na prepojenie Európy (CEF)**. Európska komisia **začne projekty v rokoch 2014 – 2015**.
- (8) Európska komisia podporí **využívanie štrukturálnych fondov na podporu realizácie elektronického verejného obstarávania** v rámci Európy, ako sa uvádza v spoločnom strategickom rámci na roky **2014 – 2020**.

3.4. Informačná stratégia

Na prekonanie „zotrvačnosti“ niektorých zúčastnených strán (pozri kapitolu 3) zavedie Komisia rozsiahlu informačnú stratégiu zameranú na informovanie verejných obstarávateľov a dodávateľov o prínosoch elektronického verejného obstarávania a o tom, ako sa môže plne využívať. Táto stratégia sa bude opierať o rad nástrojov vrátane:

- siete Europe Enterprise Network s cieľom poskytnúť európskym malým a stredným podnikom cieleňé poradenstvo o príležitostiach, ktoré im prináša elektronické verejné obstarávanie v oblasti predkladania ponúk v rámci EÚ;
- s cieľom zabezpečiť, že miestne a regionálne orgány sú informované o prínosoch, ktoré im môže elektronické verejné obstarávanie priniesť, ako aj o dobrej praxi v elektronickom verejnom obstarávaní, Komisia využije možnosti vytvárania sietí ponúkané každoročne na dňoch otvorených dverí/v rámci európskeho týždňa regiónov a miest, ako aj programy na vytváranie sietí (Urban/INTERREG) a ďalšie v praxi osvedčené nástroje.

Komisia chce takisto usporiadať výročnú konferenciu na vysokej úrovni o elektronickom verejnom obstarávaní, na ktorej sa zúčastní široká škála zúčastnených strán, aby diskutovali o najnovšom vývoji v elektronickom verejnom obstarávaní. Prvá výročná konferencia sa uskutoční v polovici roka 2012.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (9) Európska komisia vykoná **rozsiahlu informačnú stratégiu**, aby informovala verejné orgány a spoločnosti o možnostiach a prínosoch, ktoré prináša elektronické verejné obstarávanie.
- (10) Európska komisia usporiada **výročnú konferenciu o elektronickom verejnom obstarávaní so začiatkom v polovici roka 2012**.

3.5. Monitorovanie zavádzania elektronického verejného obstarávania a prínosov

Jednou z nevyhnutných podmienok na to, aby EÚ a vnútroštátni tvorcovia politik mohli sprevádzať a riadiť zavádzanie elektronického verejného obstarávania, je schopnosť monitorovať vývoj a merať dosah zmien. EÚ a tvorcovia politik na vnútroštátnej a miestnej úrovni majú spoločný záujem mať spoľahlivé a porovnateľné údaje na optimalizáciu prechodu z tradičných postupov na elektronické. Existuje preto potreba vyvinúť súbor ukazovateľov, ktoré poskytnú úplný obraz o zavádzaní elektronického verejného obstarávania, ako aj o dosiahnutej efektívnosti, ktorú toto obstarávanie priniesie.

Na splnenie tejto dôležitej požiadavky začala Komisia štúdiu zameranú na vývoj celoeurópskych ukazovateľov pre elektronické verejné obstarávanie. Projekt poskytne aktuálne údaje o pokroku a položí koncepčný základ pre budúci systém podávania správ o používaní a hospodárskom dosahu elektronického verejného obstarávania v rámci EÚ. Tento systém podávania správ by vychádzal zo schopnosti platforiem elektronického verejného obstarávania vytvárať homogénne údaje o ukazovateľoch po úplnom prechode na elektronické verejné obstarávanie. Tieto údaje sa môžu potom zbierať a spracovávať na rôznych úrovniach na získanie požadovanej úrovne informácií o každom obstarávaní v rámci EÚ v takmer reálnom čase.

Na podporu plynulého pokroku smerom k plne elektronickému verejnému obstarávaniu v EÚ chce Komisia podrobne monitorovať zavádzanie elektronického verejného obstarávania, ako aj jeho hospodársky dosah, a do polovice roku 2013 uverejní správu o elektronickom verejnom obstarávaní. Táto správa bude obsahovať pokrok, ktorý sa dosiahol, a prípadné zostávajúce problémy, ako aj odporúčania o ďalších krokoch, ktoré treba urobiť. Bude sa takisto opierať o ukazovatele vypracované na základe uvedenej štúdie.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (11) Európska komisia stanoví základy pre elektronické **systémy na sledovanie výdavkov na obstarávanie** v reálnom čase. Lehota: do polovice roka 2013.
- (12) Európska komisia uverejní **výročnú správu o elektronickom verejnom obstarávaní**. Lehota: prvá správa v polovici roka 2013.

4. VEDENIE PRÍKLADOM

Európska komisia si je ako významný obstarávateľ vedomá svojej zodpovednosti za dosiahnutie čo možno najvýhodnejšieho pomeru medzi kvalitou a cenou a zabezpečenie toho, aby jej vlastné postupy obstarávania boli čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie. Zahŕňa to zvyšovanie pákového potenciálu elektronického verejného obstarávania.

Digitálna agenda pre Európu²⁶ aj akčný plán pre elektronickú verejnú správu na rok 2010²⁷ zaviazali Európsku komisiu zaviesť „ambiciózny akčný plán e-Komisia na roky 2011 – 2015 vrátane úplného elektronického verejného obstarávania, stratégie pre informácie verejného sektora a politiky transparentnosti.“ Komisia očakáva, že akčný plán e-Komisia prijme do konca druhej polovice roka 2012.

Komisia už vykonáva pilotné projekty vo fáze predchádzajúcej zadaniu zákazky, ako aj vo fáze nasledujúcej po zadaní zákazky, ako napr. projekty elektronického verejného obstarávania²⁸ a e-Prior²⁹. Tieto projekty sa začlenia do komplexného riešenia pokrývajúceho všetky fázy reťazca verejného obstarávania. Vďaka projektu e-Prior (zavedený v rámci programu ISA³⁰) môže Generálne riaditeľstvo pre informatiku (DIGIT) od roku 2009 využívať elektronickú fakturáciu, ktorá ponúka oproti tradičnému vystavovaniu faktúr v papierovej podobe významné výhody, ako napr.: lepšiu kvalitu údajov; rýchlejšie spracovanie; neexistenciu kódovania údajov alebo skenovania príloh, čo vedie k podstatnému

²⁶ KOM(2010) 245 z 19. mája 2010

²⁷ KOM(2010) 743 z 15. decembra 2010

²⁸ <https://etendering.ted.europa.eu/>

²⁹ e-Prior je riešenie vyvinuté v rámci Európskej komisie. Bol sprístupnený externým užívateľom ako otvorený zdroj („Open e-Prior“). Pozri <https://joinup.ec.europa.eu/software/openeprior/description>.

³⁰ <http://ec.europa.eu/isa/>

znížení ľudských chýb. Navyše od začiatku roka 2012 sa elektronická fakturácia (a postupne ďalšie procesy elektronického verejného obstarávania) stáva povinnou pre ďalšie generálne riaditeľstvá Komisie a európske agentúry používajúce rámcové zmluvy GR DIGIT.

Okrem toho ďalšia fáza vývoja sa sústreďí na poskytovanie systému pre elektronické predloženie ponúk – čo bude pravdepodobne najnáročnejšia stránka fázy predchádzajúcej zadaniu zákazky. Štúdia uskutočniteľnosti a následná pilotná realizácia tejto fázy elektronického predkladania sa plánujú uskutočniť pred koncom roka 2012. Systém má plne spolupracovať s infraštruktúrou vyvíjanou v rámci projektu PEPPOL. Navyše softvér vo forme otvoreného zdroja je a bude aj naďalej prístupný externým užívateľom a vývojárom. Projekt „open e-Prior“ sa v súčasnosti testuje alebo sa zvažuje jeho zavedenie verejnými obstarávateľmi v niekoľkých krajinách, ako je Grécko, Nórsko a Portugalsko.

Európska komisia chce dokončiť prechod na systém plne elektronického verejného obstarávania vrátane fázy predchádzajúcej zadaniu a fázy nasledujúcej po zadaní do konca júna 2015 – čím plní svoje záväzky v rámci Digitálnej agendy pre Európu a akčného plánu pre elektronickú verejnú správu. Výbor na vysokej úrovni Komisie pre IT (HLCIT) rozhodol v decembri 2011 o začatí s potrebnými prípravnými prácami. Európska komisia bude takisto úzko spolupracovať s inými inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ, aby im pomohla s prípadným zavedením riešení elektronického verejného obstarávania do ich existujúcich postupov obstarávania.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (13) **Európska komisia zavedie plne elektronické verejné obstarávanie do polovice roka 2015** (jeden rok pred konečným termínom pre členské štáty)
- (14) **Európska komisia sprístupní svoje riešenia pre elektronické verejné obstarávanie** členským štátom, ktoré budujú svoju infraštruktúru, s cieľom zníženia investičných nákladov.

5. MEDZINÁRODNÝ ROZMER ELEKTRONICKÉHO VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Súčasnú znenie dohody GPA (Dohoda o vládnom obstarávaní) Svetovej obchodnej organizácie (WTO) obsahuje veľmi obmedzené ustanovenia o elektronickom verejnom obstarávaní a len predpokladá, že strany budú pravidelne diskutovať o vývoji v tejto oblasti. Nedávno schválené znenie dohody GPA predstavuje náhlu zmenu, keďže uznáva význam používania a podporovania využívania elektronických prostriedkov pre obstarávanie, pričom zákazky zadané elektronicky teraz výslovne patria do rozsahu pôsobnosti dohody. Stanovili sa všeobecné zásady pre používanie elektronických prostriedkov, pričom špecifické pravidlá sa uplatňujú *inter alia* na elektronické uverejňovanie oznámení a používanie elektronických aukcií. Nad rámec týchto právnych ustanovení budú neformálne konzultácie medzi jurisdikciami o používaní systémov verejného obstarávania dôležité na zamedzenie novým prekážkam pre cezhraničné zákazky. Spoločná dôvera vo vysoko kvalitné medzinárodné normy by mala pripraviť cestu na dosiahnutie potrebného stupňa otvorenosti a interoperability.

Vo svetle rastúceho významu medzinárodného rozmeru elektronického verejného obstarávania sa musí zabezpečiť otvorenosť systémov elektronického verejného obstarávania uchádzačom zo všetkých jurisdikcií, najmä medzi členmi dohody GPA WTO. Európska komisia sa preto bude usilovať zvýšiť svoju účasť na príslušných medzinárodných

normalizačných fórach a systematickejšie zahŕňať elektronické verejné obstarávanie do dvojstranných dialógov o regulácii s hlavnými obchodnými partnermi.

KEÚČOVÉ ČINNOSTI:

- (15) Európska komisia **podporí medzinárodné dialógy o regulácii** o otvorených systémoch elektronického verejného obstarávania a bude aktívne **sledovať príslušnú medzinárodnú normalizačnú činnosť**.

6. ZÁVER

Prechod na plne elektronické verejné obstarávanie nie je predovšetkým technicky ani technologický problém. Je predovšetkým hospodárskym a politickým problémom, ktorý nemožno zvládnuť bez silného záväzku na najvyššej politickej úrovni. Komisia preto vyzýva členské štáty a Európsky parlament, aby vyslali jasný politický signál svojho odhodlania čeliť tejto výzve, najmä prijatím revidovaného legislatívneho balíka o verejnom obstarávaní do konca tohto roka, aby sa prechod na plne elektronické verejné obstarávanie v EÚ úspešne dosiahol do konca polovice roka 2016.